

فراخوان مقاله
همایش ملی
نظام تربیت اوان کودکی:
چشم انداز، تجارب و استلزامات

وزارت آموزش و پرورش
پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش

اردیبهشت ۱۴۰۰

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه:

اوان کودکی، زیست کودك از بدو تولد تا هنگام ورود به نظام رسمی آموزش عمومی را در بر می گیرد که به دو دوره سه ساله (صفر تا ۳ سال و ۳ تا ۶ سال) تقسیم می شود. تربیت و مراقبت اوان کودکی (Early Childhood Education and Care: ECEC) در اسناد رسمی کشورها و مطالعات علمی ناظر بر تمامی اقدامات مراقبتی، آموزشی و تربیتی است که برای کودکان از بدو تولد (و در برخی کشورها از دوران بارداری) تا ورود به پایه اول دبستان انجام می گیرد. این اقدامات براساس مکان ارائه خدمات به خدمت گیرندگان، به دو نوع تقسیم می شود:

۱- مراقبت و تربیت در خانه (ناظر بر خدماتی که در خانه به خانواده ها و مراقبان کودکان داده می شود)

۲- مراقبت و تربیت در مراکز تربیتی و مراقبتی (ناظر بر خدماتی که در مهدهای کودک، مراکز پیش دبستانی، خانه های بازی و ... به کودکان و خانواده ها ارائه می شود).

پرداختن به تربیت اوان کودکی از ابعاد زیستی، اقتصادی، آموزشی، اجتماعی و فرهنگی-دینی دارای اهمیت است. دوران کودکی به دلیل اهمیت اهداف تربیتی از جهات گوناگون قابل بررسی است:

نخست آن که با توجه به نظر متخصصان روان شناسی مبنی بر مهم و حساس بودن این دوره سنی در شکل گیری بسیاری از صفات و ویژگی های روان شناختی کودکان، یادگیری بسیاری از مهارتها در این دوره ضروری است و عدم بهره گیری مناسب از فرصتها و قابلیت های این دوره سنی، آسیب جدی به کودکان و جامعه وارد می آورد. نکته دیگر توجه به این موضوع است که کودکان در این دوره سنی منفعل نیستند، بلکه فعالانه و با روشهای متناسب با رشد، با محیط ارتباط برقرار میکنند. اهداف تربیتی این دوره نیز باید کاملاً با ابعاد مختلف رشد کودکان متناسب باشد.

با توجه به اهمیت اوان کودکی و تصویب اساسنامه **سازمان ملی تعلیم و تربیت کودک** و لزوم نگاه عمیق به موضوع تربیت اوان

کودکی براساس منویات مقام معظم رهبری (مدظله العالی)، وزارت آموزش و پرورش درصدد است همایش علمی را در این باب برگزار نماید تا با مشارکت علمی همه صاحب نظران و بهره گیری از دستاوردهای حاصل از آن به منظور هرچه پربارتر شدن تربیت کودکان سرزمینمان در این دوره حساس، نقش آفرینی نماید.

از عموم اساتید، پژوهشگران، صاحب نظران و دانشجویان تحصیلات تکمیلی دعوت میشود با تهیه و نگارش مقاله، وزارت آموزش و پرورش را در این امر مهم یاری نمایند.

دکتر فرهاد کریمی
رئیس پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش
و رئیس همایش

اهداف همایش:

هدف اصلی:

فراهم آوردن بستر مناسب برای متخصصان و سیاست گذاران حوزه تربیت و مراقبت اوان کودکی برای اظهار نظر و ارائه پیشنهاد های عملی و اجرایی برای تبیین همه ابعاد مفاهیم مراقبت و تربیت اوان کودکی، ترسیم چشم انداز تربیت اوان کودکی، شناسایی استلزامات تحقق آن و ارائه پیشنهاد هایی به سیاست گذاران و متولیان امر به منظور استقرار بهینه نظام تربیت اوان کودکی

اهداف مرحله ای:

- ۱- واکاوی تجربه آموزش پیش از دبستان در ایران
- ۲- شناسایی رسالتهای و ماموریت های نظام تربیت اوان کودکی در چارچوب سیاست های کلی ایجاد تحول در آموزش و پرورش (ابلاغی مقام معظم رهبری)، سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و سایر اسناد مبنایی
- ۳- شناسایی و معرفی نظریه ها و رویکردهای نوین در حوزه تربیت اوان کودکی
- ۴- مطالعه تطبیقی و مقایسه روش ها و الگوهای تربیت اوان کودکی در ایران و کشورهای توسعه یافته
- ۵- بررسی الگوهای حکمرانی تربیت و مراقبت اوان کودکی
- ۶- شناسایی استلزامات پیاده سازی نظام تربیت اوان کودکی از نظر صلاحیتها و شایستگیهای نیروی انسانی مورد نیاز، برنامه آموزشی و ...

محورها و زیر محورهای همایش:

۱) حکمرانی دوره اوان کودکی: تجارب ملی و جهانی

- ۱-۱- تجربه شیوه حکمرانی (ECEC Governance) مراقبت و تربیت اوان کودکی سده گذشته در ایران چه دستاوردها و چالش هایی داشته است؟ (شیوه "حکمرانی توزیعی" که نهادهای مختلف امور مربوط به کود کان ۶-۰ سال را مدیریت کرده اند در مقابل تصمیم اخیر حاکمیت برای "حکمرانی واحد و یکپارچه"ی امر تربیت و مراقبت اوان کودکی، تحت هدایت سازمان ملی تعلیم و تربیت کود ک)

۱-۲- تجربه جهانی در خصوص شیوه‌های حکمرانی این دوره نشان از چه روندها و الگوهای کلی دارد؟ هر یک از این الگوها دارای چه نقاط قوت و محدودیت‌هایی هستند و چگونه برای ایران در قالب مبادلات سیاستی (Policy borrowing) قابل بهره‌برداری هستند؟

۱-۳- در مقیاس جهانی، اقتصاد مراکز پیش از دبستان و مهد کودک‌ها توسط دولت‌ها چگونه مدیریت می‌شود؟ در ایران اقتصاد مراکز پیش از دبستان و مهد کودک‌ها از چه مشکلات و چالش‌هایی رنج می‌برد و چه تجربیات جهانی و بومی می‌توانند در این زمینه راهگشا باشد؟

۲) مبانی نظری، اصول و اهداف تربیت و مراقبت اوان کودکی: دیدگاه‌های ملی و جهانی، نقد دیدگاه‌ها

۱-۲- مبانی نظری (فلسفی، روان‌شناختی، جامعه‌شناختی، زیست‌شناختی، اقتصادی، حقوقی، اسلامی، سیاسی، فرهنگی) تربیت و مراقبت اوان کودکی (تولد تا ۶ سال) چیست و باید به چه زیربناهایی برای ساخت روبنای نظام تربیت و مراقبت اوان کودکی توجه ویژه داشت؟ (شامل طرح مبانی، نقد مبانی و ارائه دلالت‌های بومی)

۲-۲- از بعد مبانی جامعه‌شناختی، تربیت و مراقبت اوان کودکی در ایران چگونه می‌تواند به ایجاد عدالت اجتماعی در بین گروه‌های مختلف کودکان کمک کند؟

۲-۳- هویت‌های متنوع و متکثر کودکان (جسمی، جنسیتی، قومی، نژادی، زبانی ...) را چگونه می‌توان در نظام تربیت اوان کودکی ارج نهاد و در عین حال به هویت ملی توجه کرد؟

۳) برنامه‌ها، الگوها و روشهای آموزشی و مراقبتی، محتوای چاپی و

دیجیتالی، اسباب بازی‌ها

۱-۳- برنامه درسی مطلوب برای کودکان ایرانی در دوره اوان کودکی (تولد تا ۶ سال)، باید دارای چه مبانی، مختصات، رویکردها و مولفه‌هایی باشد؟ داده‌های تجربی، تحلیل‌های نظری و تجربه‌های ملی و بین‌المللی در این باره چه می‌گویند؟

۲-۳- چه ارتباط مفهومی و محتوایی برای پیوند دوره پیش از دبستان (تولد تا ۶ سالگی) با نظام آموزش رسمی - عمومی می‌توان ارائه کرد؟

۳-۳ - برای حوزه‌های رشدی کودک در این دوران (جسمی، عاطفی، عقلانی، زبانی، ...) چه نوع برنامه‌هایی در محیط خانه، محله، مهدها و مراکز پیش دبستانی می‌توان پیشنهاد داد که منجر به خروجی‌های اثربخش گردد؟

۳-۴ - تجربه‌های برنامه‌های اثربخش در حوزه شهر و روستای دوستدار کودک در سطح کشور و بین‌المللی چه دلالت‌هایی برای سیاست‌گذاران دارد؟

۳-۵ - مختصات و ویژگی‌های مطلوب انواع محتواها (چاپی، دیجیتالی، اسباب بازی، دست و ورزی‌ها، ...) برای کودکان زیر شش سال چیست و باید با چه رویکردی طراحی و تولید گردند؟

۳-۶ - در مقیاس جهانی چه برنامه‌های اثربخشی در زمینه‌ی حمایت از سلامت کودکان (وزن، بهداشت دهان و دندان، قد) و تغذیه رایگان و سالم برای کودکان پیش از دبستان وجود دارد؟ چه مداخلات راهبردی برای ارتقای سلامت کودکان ایرانی و پیشگیری از سوء تغذیه به ویژه در مناطق محروم با الهام از تجربیات جهانی و اقتضائات ملی مطلوبیت و اولویت دارد؟

۳-۷ - در مقیاس جهانی چه برنامه‌های اثربخشی برای سنجش و مداخله بهنگام کودکان دیرآموز پیش از دبستان وجود دارد؟ چه الگوهای آموزشی کارآمدی برای نوآموزان دیرآموز پیش از دبستان وجود دارد؟

۳-۸ - در مقیاس جهانی چه برنامه‌های اثربخشی برای آموزش و مراقبت از کودکان در مناطق دوزبانه یا چندزبانه و کلاس‌های چندپایه در روستاهای دور افتاده وجود دارد؟

۳-۹ - آموزش و مراقبت از کودکان در مناطق دوزبانه یا چندزبانه و کلاس‌های چندپایه در روستاهای دور افتاده در ایران در یک دهه اخیر چه دستاوردها و چالش‌هایی داشته است و چه راهکارهایی برای بهبود آنها وجود دارد؟

۴) تربیت مربی و نیروی انسانی مورد نیاز

۴-۱ - الگوهای تربیت مربی موثر در ایران برای دوران اوان کودکی با توجه به تجربه چندین ساله در این حوزه و با عنایت به دستاوردهای

بین المللی چیست؟ (برای مربیان کودکان زیر سه سال، سه تا ۶ سال، پرستار کودک، مربیان مراکز بازی، شهرداری ها و سایر مراکز مراقبت و تربیت اوان کودکی)

۴-۲ - صلاحیت‌های حرفه‌ای الزامی برای مربی‌گری کودکان در این دوره و برای مراکز مختلف کدامند؟

۴-۳ - صلاحیت‌های مدرسان دوره‌های تربیت مربی، برنامه‌های درسی این دوره‌ها، نهادهای ذینفع و مسئول، گواهی نامه‌های صلاحیت، شیوه‌های برگزاری و ... چگونه باید باشند؟

۴-۴ - صلاحیت‌های حرفه‌ای الزامی مربیان کلاس‌های چند پایه برای آموزش نوآموزان پیش دبستانی در روستاها کدام‌اند؟

۵) مکان، فضا و تجهیزات مناسب برای مراقبت و آموزش کودکان

۵-۱ - ویژگی‌های محیط‌های مطلوب رشد و بالیدن کودک کدامند؟ (ویژگی‌های خانه و کیفیت تعاملات با کودکان در خانه، محله، شهر، مراکز آموزشی و مراقبتی، تجهیزات، چیدمان، وسایل. این موارد به تفکیک گروه‌های متنوع کودکان با نیازهای ویژه، با پیشینه‌های متنوع فرهنگی و قومی و ...)

۵-۲ - معماری‌های دوستدار کودک در مکان‌های باز (شهر و خیابان و ...) و مکان‌های بسته (مساجد، زیارتگاه‌ها، کتابخانه‌ها،) دارای چه ویژگی‌هایی است؟

۶) عوامل سهیم و موثر: فضای مجازی، رسانه‌ها، خانواده

۶-۱ - نقش فضای مجازی و رسانه‌های چاپی و دیجیتالی در تعلیم و تربیت اوان کودکی و نقش خانواده چگونه تبیین می‌گردد و برای سیاستگذار چه دلالت‌هایی می‌توان ارایه داد؟

۶-۲ - خانواده در تاریخ تربیت کودک در ایران چه نقشی داشته و در شرایط کنونی چه نقشی را می‌توان برای خانواده ترسیم کرد؟

۶-۳ - مطالعه تاریخی تربیت اوان کودکی در ایران در قرون گذشته چه دستاوردهایی برای سازمان نو تاسیس تعلیم و تربیت کودک به ارمغان خواهد آورد؟ چه تحلیل انتقادی می‌توان از این تاریخ ارایه کرد؟ برخی الگوها همانند نظام دایگی در ایران چگونه تحلیل می‌گردد و با الگوهای نوینی همچون پرستار کودک، مهدهای مستقر در برج‌های

مسکونی، مهدهای خانگی و چه ارتباطی برقرار می کند؟
۴-۶- نقش پدر بزرگ ها و مادر بزرگ ها در تربیت اوان کودک و
ارتباط بین دو نسل در ایران معاصر چگونه تبیین می گردد؟

ملاک های تدوین مقاله:

- عنوان مقاله با هدف ها و محورهای همایش مرتبط باشد
- مقاله حداکثر در ۲۰ صفحه A۴ تهیه شود.
- در تدوین مقاله اصول و روش علمی رعایت شده و طبق چارچوب زیر تهیه و ارسال گردد:
- عنوان، چکیده، مقدمه، بیان مسئله، توضیح اهمیت و ضرورت مسئله، هدف ها و سؤالات، روش تحلیل یا روش پاسخ به سؤالات، یافته ها، جمع بندی، نتیجه گیری، پیشنهادها و فهرست منابع.
- مقالات از نوع مقالات علمی - پژوهشی، تحلیلی و یا مروری باشد
- برای پاسخگویی به سؤالات مطرح شده، از روش علمی (منطقی، تحلیلی، استدلالی یا روش تحقیق (کمی - کیفی) استفاده شده باشد و علاوه بر طرح مسئله ها و مشکلات به صورت مستند، راهکارهای مناسب به منظور حل مسئله یا مشکل نیز ارائه کرده باشد.
- مقاله در محیط Word، قلم B Nazanin، فونت ۱۴، تایپ شده باشد.
- اطلاعات مربوط به نویسنده (نویسندگان) مقاله، شامل نام و نام خانوادگی، میزان تحصیلات، رشته تحصیلی، مرتبه علمی، نشانی محل کار یا منزل، شماره تلفن، نامبر و رایانامه به همراه مقاله ارسال شود.
- مقالات ارائه شده نباید پیش از این در سایر نشریات یا همایش ها چاپ یا ارائه شده باشد.
- ضروری است فایل ارائه مطالب به صورت پرده نگار (پاورپوینت) صداگذاری شده و حداکثر سه روز قبل از برگزاری همایش به دبیرخانه تحویل داده شود.
- مقالات ارائه شده در همایش مسترد نمی گردد.
- چکیده و متن کامل مقالات برگزیده در قالب کتاب همایش، توسط دبیرخانه همایش منتشر خواهد شد.
- به نویسندگان مقالات برتر لوح سپاس و جوایز ارزنده تقدیم خواهد شد.

تاریخ‌های مهم:

- انتشار رسمی پوستر و فراخوان در فضای مجازی: ۱۴۰۰/۲/۱۵
- مهلت ارسال اصل مقالات به دبیرخانه همایش: ۱۴۰۰/۰۴/۱۵
- اعلام نتیجه بررسی اصل مقالات: ۱۴۰۰/۰۴/۲۰
- چاپ کتاب حاوی چکیده مقالات: ۱۴۰۰/۰۴/۲۵
- آماده سازی و چاپ کتاب متن کامل مقالات: ۱۴۰۰/۰۴/۳۰
- زمان برگزاری همایش: روز یکشنبه ۱۴۰۰/۰۴/۲۷ از ساعت ۸-۱۹
- همایش بصورت ترکیبی (حضوری و برخط) برگزار خواهد شد.

دبیر علمی همایش:

دکتر ابراهیم طلایی (دانشیار دانشگاه تربیت مدرس)

دبیر اجرایی همایش:

دکتر مژگان فرهد (عضو هیئت علمی و رئیس پژوهشکده کودکان استثنایی - پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش)

